

Industrieterreinen in het Waalse Gewest

Het Rekenhof heeft een audit uitgevoerd van het Waalse beleid inzake industriegebieden. Het Waalse Gewest heeft in deze materie onder meer tot rol om de perimeter van de industrieterreinen af te bakenen via een erkenningsbesluit en de werken te subsidiëren inzake infrastructuur en sanering die worden uitgevoerd door erkende ondernemingen. De audit van het Rekenhof is opgebouwd uit twee luiken. Enerzijds evalueerde het Rekenhof het overheidsbeleid op basis van vier thema's: de visie op de ontwikkeling van industrieterreinen, de steun aan de ontwikkeling van de economische activiteit, de onderlinge afhankelijkheid met het beleid inzake ruimtelijke ordening en de bevordering van duurzame ontwikkeling. Anderzijds onderzocht het de subsidiëring van de industrieterreinen door het Waalse Gewest.

Evaluatie van het overheidsbeleid

Het Rekenhof stelt vast dat de creatie van industrieterreinen niet kadert in een gewestelijke visie op economische ontwikkeling. Het is al meer dan 20 jaar geleden dat de instrumenten inzake ruimtelijke ordening die de richtsnoeren ervan definiëren, werden bijgewerkt. Het Waalse Gewest heeft daarenboven niet voldoende controle over de informatie over de industrieterreinen om het overheidsbeleid in dat vlak te kunnen analyseren en aansturen. Bij gebrek aan een gewestelijke strategie komt het aansturen van het beleid erop neer dat prangende problemen worden aangepakt met prioritaire plannen en oproepen voor het indienen van projecten. Veeleer dan op een methodologische en objectieve aanpak berust het aansturen op de discretionaire bevoegdheid van de regering.

Het Rekenhof identificeerde verschillende elementen die de ontwikkeling van de economische activiteit in de industrieterreinen afremmen. Er is enerzijds maar beperkte ruimte om grote bedrijven te kunnen toelaten, wat niet bevorderlijk is voor de doelstellingen van de regering inzake herindustrialisering. Vervolgens kan de voorraad beschikbare terreinen niet snel worden aangepast aan de toegenomen of specifieke vraag wegens de termijn die nodig is om nieuwe industrieterreinen te ontwikkelen. Door het ontbreken van terreinen die zijn aangepast aan de behoeften, bestaat dus het risico dat men kansen mist. De geïnteresseerde ondernemingen kunnen tot slot nergens centraal nagaan welke terreinen in Wallonië beschikbaar zijn. Elke operator kan vrij het medium, de vorm en de inhoud kiezen om zijn aanbod te verspreiden, zodat het aanbod versnipperd, onvolledig en op ongelijke wijze wordt bekendgemaakt.

Het Rekenhof evalueerde de impact van de doelstelling inzake beperking van het ruimtebeslag op de industrieterreinen. Deze doelstelling zou moeten worden gehaald door meer voorrang te geven aan de sanering en herbestemming van heraan te leggen sites voor het inrichten van nieuwe industrieterreinen. Het Rekenhof wees op verschillende moeilijkheden die die doelstelling in gevaar kunnen brengen. Eerst en vooral wordt niet geëvalueerd van hoeveel sites nieuwe industrieterreinen kunnen worden gemaakt. Het is dus niet makkelijk om de sites met het passende profiel te identificeren. Vervolgens kost de sanering van een heraan te leggen site meer tijd en geld, en is ze ingewikkelder dan de aanleg van een perceel dat nooit in gebruik is geweest. Telkens wanneer mogelijk geven de ondernemingen de voorkeur aan deze tweede optie.

Het Rekenhof is van oordeel dat de aanmoedigingsregeling die erin bestaat verhoogde subsidies toe te kennen voor duurzame uitrustingen niet efficiënt is om duurzame ontwikkeling te promoten. Het bedrag van die verhoging kan in bepaalde gevallen immers hoger liggen dan de meerkosten die worden gegenereerd door de keuze voor duurzame uitrustingen. Het Rekenhof stelt ook vast dat de ondernemingen niet over de nodige juridische instrumenten beschikken om niet-gebruikte terreinen bij ondernemingen terug te vorderen. Ze kunnen dus moeilijk de doelstelling inzake verdichting van de industrieterreinen halen die ook moet bijdragen tot een duurzamer beheer. Het is bijgevolg van oordeel dat het feit dat de terreinen niet collectief worden beheerd door de bedrijven die er gevestigd zijn, niet bevorderlijk is voor het ontstaan van initiatieven waarbij infrastructuur en diensten gemeenschappelijk worden gedeeld.

Onderzoek van de subsidiëring van de industrieterreinen

Er werden verschillende vaststellingen gedaan bij het onderzoek van de subsidiëring van industrieterreinen.

Eerst en vooral vertoont de financiële opvolging hiaten en maakt deze het niet mogelijk het totaalbedrag te bepalen van de subsidies die aan elk industrieterrein werden toegekend.

Vervolgens is het creëren van industrieterreinen een winstgevende vastgoedactiviteit voor de ondernemingen. Door de hoge subsidiëring kunnen ze bij de verkoop van uitgeruste terreinen aan ondernemingen winst boeken die verworven blijft omdat er geen mechanisme bestaat waarbij een terugvordering op de ontvangsten gebeurt. De subsidies voor de uitrusting van industrieterreinen dienen dus gedeeltelijk voor andere doeleinden dan deze waarvoor ze zijn toegekend.

Het Rekenhof stelde eveneens vast dat bepaalde subsidies op onregelmatige wijze werden toegekend. Het merkt tot slot op dat het abnormaal lang duurt vooraleer bepaalde subsidies worden uitbetaald.

Op basis van die vaststellingen formuleerde het Rekenhof twaalf aanbevelingen die gedeeltelijk zijn gericht tot de Waalse regering en gedeeltelijk tot de administratie.